

แนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

The Guideline of Information Communication and Technology Literacy Development of School Administrator
under the Primary Educational Service Area Office 3

สมประสงค์ วงศ์ทันใจ Somprasong Wongtanjai¹

วิชิต เทพประสิทธิ์ Wichit Thepprasit²

ไพโรภ รัตน์ชวงค์ Pairop Rattanachuwong³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเข้าถึง ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านการสร้างสรรค์ และด้านการสื่อสาร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการระบุพื้นฐานทักษะด้านคอมพิวเตอร์

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ด้านการระบุพื้นฐานทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยแนวทางวิธีการที่หลากหลาย การวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานตนเอง ตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการอบรม นำผลมาปรับปรุง เพื่อรองรับสถานการณ์โควิดที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันและยุคปรกติใหม่

2.2 ด้านการเข้าถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ใช้งานเว็บไซต์สารสนเทศของต้นสังกัดและการเข้าถึง Platform แต่ละประเภท เช่น Google Messenger Line Zoom ควรส่งเสริม สนับสนุนเครื่องมือที่เหมาะสม กำหนดและมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบ มีการตรวจสอบ ติดตาม และนำผลการตรวจสอบติดตามมาปรับปรุง

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2563)

Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรภ รัตน์ชวงค์ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

2.3 ด้านการจัดการ มีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กำกับ ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมตาม ความพร้อมของบริบทของสถานศึกษา นำผลการประเมิน มาปรับปรุงระบบ

2.4 ด้านการบูรณาการ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบูรณาการในด้านการ บริหารงานของสถานศึกษาตามนโยบายจากต้นสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มีการติดตาม แก้ไขข้อบกพร่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางการบูรณาการจัด ระบบงานระหว่างผู้บริหาร และครูในการใช้เว็บไซต์สารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

2.5 ด้านการประเมิน มีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล มีการประเมินผลการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการนิเทศ ติดตาม มีการควบคุม กำกับติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ด้านการสร้างสรรค์ มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีคุณภาพ และทันสมัย รวมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่าง หลากหลาย โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือไปยังเครือข่ายต่าง ๆ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตรวจสอบ ติดตาม การจัดทำแผน และนำผลการประเมินมาปรับปรุง

2.7 ด้านการสื่อสาร มีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและ เอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดทำกิจกรรม/โครงการ ตรวจสอบ ติดตาม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดทำแผนปฏิบัติการ

คำสำคัญ : แนวทาง การพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study Information Communication and Technology Literacy of school administrator and guideline of Information Communication and Technology Literacy development of school administrator under the primary educational service area office 3. The populations were teachers under the primary educational service area office 3 and experts. The research instruments were questionnaires and focus-group discussion. The data were analyzed for mean and standard deviation, while content analysis was employed for qualitative data. The results revealed that:

1. Information Communication and Technology Literacy of school administrator under the primary educational service area office 3, in overall, at the high level. The aspects showing the highest level were access, create, and communicate, while define was rated at the lowest level.

2. The guideline of Information Communication and Technology Literacy development of school administrator under the primary educational service area office 3 consist of;

2.1 To define; There are numerous ways in school administrators workshop, self-basic ICT literacy skills analysis, awareness of ICT literacy using, coaching mentoring and evaluation after workshop holding, and feedback implementing for serving COVID-19 circumstance at the present confronting and the next new normal era.

2.2 To access; The school administrators should have ICT literacy skills such as E-mail, Information website, and accessing platform namely; Google, Messenger, Line, and Zoom application so on. Also, be supported appropriate devices, determined and assigned tasks to responsible persons. Moreover, there are mentoring and checking and feedback implementing for development.

2.3 To manage; There is ICT literacy system for instructional media and innovation gathering, proper devices using according to school context, vision goal determining mentoring and evaluation about procedure policy to practice and has project/activity supported school readiness and take feedback implementing for system development.

2.4 To integrate; There is ICT literacy using due to education ministry policy and best practice, mentoring, developing the drawback and take evaluation result for improving integrated guideline and ministry information system between school administrator and teacher.

2.5 To evaluate; School administrators should have concrete knowledge about statistics to evaluate ICT literacy, supervising and effectively mentoring budget on ICT literacy.

2.6 To create; There are modern and quality ICT material and equipment providing also ICT implementation supporting for various students' learning under collaborative networks; such as, school action plan, checking, mentoring and improving so on.

2.7 To communicate; There is strong and supportive collaboration between school, community, government sector, and private organization for participatory supporting ICT literacy. Also, there are projects/activities serving, and checking mentoring and evaluation for school action plan improvement.

Keyword: Guideline, Information Communication and Technology Literacy,
School Administrator

บทนำ

การบริหารการศึกษาเป็นความท้าทายอย่างมากในการบริหารการศึกษาในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานด้านการศึกษาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ จึงเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกิดสังคมก้มหน้าภายใต้ความทันสมัยของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน หนึ่งในนั้นคือด้านการศึกษาซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคน โดยการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้คนรู้จักคิด รู้จักใคร่ครวญ ปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่ๆ (นวรรตน์ ไวมพู, 2560, น. 106)

กระแสเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้วิถีการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปเกิดการแข่งขันทางปัญญาโดยการใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ใหม่ที่ทันสมัยมากขึ้นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการแสวงหาความรู้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT: Information and Communication Technology) ทำให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถใช้ค้นหาความรู้เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ได้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องเห็นความสำคัญสำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการดำเนินงาน การบริหารงานและการตัดสินใจ ซึ่งในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรมและการศึกษา ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีโดยมีกระบวนการจัดการผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ที่จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มมากยิ่งขึ้นในอนาคตเพราะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้การจัดระบบข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสารสนเทศช่วยให้สามารถเก็บสารสนเทศไว้ในรูปที่สามารถเรียกใช้ได้ทุกครั้งอย่างสะดวกช่วยให้สามารถจัดระบบอัตโนมัติเพื่อการจัดเก็บประมวลผลและเรียกใช้สารสนเทศเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพมากขึ้นช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้การที่ต้องมีการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศคือเทคโนโลยีสารสนเทศถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อความสำเร็จของกิจการหลายประเภทจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับการจัดการทรัพยากรอื่นเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างมากจึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันนอกจากนี้ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจะได้สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง (सानิตย์ กายาผาด, 2542, น. 9)

การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) ครอบคลุมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องมือสื่อสารและเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ในการสืบค้น จัดระบบประเมินและสื่อสารข้อมูลสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งแห่งศตวรรษที่ 21 นี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี

สารสนเทศ และการสื่อสารของ ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ (2558, น. 158) ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการสร้างสังคมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในขณะที่ ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ (2563, น. 63) ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยของสตรีรัตน์ ตั้งมีลาภ (2558, น. 88) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของเอกอุดม จ้ายอ้น (2558, น. 59) พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของการวิจัยของอุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551, น. 126) พบว่าความสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม อนึ่งการแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสุขภาพของประชากรทั่วโลก ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความปลอดภัยและลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าทุกคนต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากในการดูแลตนเอง รูปแบบชีวิตวิถีใหม่นี้ ประกอบด้วย วิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีติดต่อสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการการใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต สิ่งที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เราต้องปรับตัว ไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะมีสิ่งใดที่จะเปลี่ยนแปลงหรือมีอะไรเกิดขึ้น ความปกติใหม่ (New Normal) หมายถึง สถานการณ์ พฤติกรรม การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เราไม่คุ้นเคย หรือเคยเป็นสิ่งที่ผิดปกติก่อนหน้านี้ แต่กลายมาเป็นมาตรฐานปกติในปัจจุบัน (จันทน์ เจริญศรี, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กำหนดวิสัยทัศน์ คือ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี มีพันธกิจเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและ

เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่องค์กรที่มีคุณภาพ มีเป้าประสงค์หลัก (Goals) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย (Big Data) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) สร้างค่านิยมองค์กร พัฒนานวัตกรรมสู่องค์กรคุณภาพ อีกทั้งมีจุดเน้นด้านเทคโนโลยี คือ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2564, น. 51) นโยบายการการบริหารเพื่อพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมส่งต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและส่งผลต่อเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ผู้เรียน ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยของ อาสา แก้วดี (2560, น. 61) พบว่า สภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนวัดห้วยน้ำเย็น ผู้บริหารและคณะครูผู้สอนมีการกำหนดโครงสร้าง แผนผังการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างไรก็ตามงานวิจัยของของกฤตภัทร อรุณดี (2561, น. 1285) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน หนึ่งในนั้นคือด้านการเป็นศูนย์กลางการเข้าถึง ICT และ Digital นอกจากนี้ อนุกุล ศรีสมบัติ (2564) ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี ตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การระบุ (Define) การเข้าถึง (Access) การจัดการ (Manage) การบูรณาการ (Integrate) การประเมิน (Evaluate) การสร้างสรรค์ (Create) และการสื่อสาร (Communicate)

2. แหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. **ด้านพื้นที่** โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

4. **ด้านระยะเวลา** ปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นวิธีการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่าง ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 350 คน จากประชากร 2,559 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Mogan (1970 : 608) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและเทียบสัดส่วนจากขนาดของโรงเรียน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากรายชื่อครูในแต่ละขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา บริบทของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาโดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดจำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

2.3 นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องและเหมาะสม

2.4 คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน

2.5 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item Objective Congruence : IOC) จากการพิจารณาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.60– 1.00 ซึ่งสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ต่อไป

2.6 นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 30 คน โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.7 นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตัวอย่าง (Focus Group Discussion) ที่ผู้วิจัยกำหนดโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เตรียมเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาก่อนที่จะสนทนากลุ่ม

3.3 เตรียมอุปกรณ์ประกอบการสนทนากลุ่มให้มีความพร้อมในการใช้งาน ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง แบบบันทึกการสัมภาษณ์ กระดาษ ดินสอ และปากกา เป็นต้น

3.4 ผู้ศึกษาเป็นผู้ร่วมสนทนาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยมีนางสาวจันทิwa เติจะเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ซึ่งต้องเดินทางให้ถึงที่นัดหมายอย่างตรงเวลาและแต่งกายให้เหมาะสม

3.5 ดำเนินการสนทนากลุ่มตัวอย่าง (Focus Group Discussion)

3.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลข้อมูล ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเข้าถึง ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านการสร้างสรรค และด้านการสื่อสาร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการระบุพื้นฐานทักษะด้านคอมพิวเตอร์

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ด้านการระบุพื้นฐานทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยแนวทางวิธีการที่หลากหลาย การวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานตนเอง ตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการอบรม นำผลมาปรับปรุง เพื่อรองรับสถานการณ์โควิดที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันและยุคปรกติใหม่

2.2 ด้านการเข้าถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ใช้งานเว็บไซต์สารสนเทศของต้นสังกัดและการเข้าถึง Platform แต่ละประเภท เช่น Google Messenger Line Zoom ควรส่งเสริม สนับสนุนเครื่องมือที่เหมาะสม กำหนดและมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบ มีการตรวจสอบ ติดตาม และนำผลการตรวจสอบติดตามมาปรับปรุง

2.3 ด้านการจัดการ มีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กำกับ ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมตาม ความพร้อมของบริบทของสถานศึกษา นำผลการประเมิน มาปรับปรุงระบบ

2.4 ด้านการบูรณาการ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบูรณาการในด้านการ บริหารงานของสถานศึกษาตามนโยบายจากต้นสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มีการติดตาม แก้ไขข้อบกพร่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางการบูรณาการจัด ระบบงานระหว่างผู้บริหาร และครูในการใช้เว็บไซต์สารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

2.5 ด้านการประเมิน มีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล มีการประเมินผลการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการนิเทศ ติดตาม มีการควบคุม กำกับติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ด้านการสร้างสรรค์ มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีคุณภาพ และทันสมัย รวมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่าง หลากหลาย โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือไปยังเครือข่ายต่าง ๆ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตรวจสอบ ติดตาม การจัดทำแผน และนำผลการประเมินมาปรับปรุง

2.7 ด้านการสื่อสาร มีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและ เอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดทำกิจกรรม/โครงการ ตรวจสอบ ติดตาม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดทำแผนปฏิบัติการ

อภิปรายผล(2หน้า)

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ด้านการระบุพื้นฐานทักษะด้านคอมพิวเตอร์ (Define) การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันด้านอายุด้วยแนวทางวิธีการที่ หลากหลายและเหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิจัยของอุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551, น. 126) พบว่า ความสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยรูปแบบที่หลากหลายโดยการวิเคราะห์ทักษะ พื้นฐานตนเอง ตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อต่อยอดสร้างสรรค์ประโยชน์ที่ สร้างสรรค์ในอนาคตได้อย่างทำทหาย มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเชื่อมโยงส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง การเปลี่ยนตำแหน่งทาง วิชาชีพ การประเมินการปฏิบัติงาน และการเลื่อนเงิน เป็นต้น ซึ่งล้วนจะเกิดประโยชน์และคุณค่าของผู้บริหาร สถานศึกษาดังทัศนยะของสานิตย์ กายาผาด (2542, น. 9) กล่าววว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อ

ความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างมากจึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันนอกจากนี้ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจะได้สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ส่วนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรองรับสถานการณ์โควิดที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันและยุคปรกติใหม่ (Next Normal) ต่อไปได้ ดังทัศนะของจันทน์ เจริญศรี (2563) กล่าวว่า ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าทุกคนต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากในการดูแลตนเอง รูปแบบชีวิตวิถีใหม่นี้ ประกอบด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีติดต่อสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการการใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวงหาถึงอดีต สิ่งที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เราต้องปรับตัว ไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะมีสิ่งใดที่จะเปลี่ยนแปลงหรือมีอะไรเกิดขึ้น ความปกติใหม่ (New Normal) หมายถึง สถานการณ์ พฤติกรรม การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เราไม่คุ้นเคย หรือเคยเป็นสิ่งที่ผิดปกติก่อนหน้านี้ แต่กลายมาเป็นมาตรฐานปกติในปัจจุบัน

2. ด้านการเข้าถึง (Access) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รับ—ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ใช้งานเว็บไซต์สารสนเทศของต้นสังกัดและการใช้งาน Platform ต่างๆ ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ รับ—ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ใช้งานเว็บไซต์สารสนเทศของต้นสังกัด เช่น ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ และการใช้งาน Platform ต่างๆ (Google) ที่เหมาะสมกับหน้าที่การใช้งานของแต่ละประเภท รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น รับ—ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การเข้าถึง Platform แต่ละประเภท เช่น Google Messenger Line Zoom เกี่ยวกับบทบาทการใช้งานที่เหมาะสม และให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการตรวจสอบติดตาม กำหนดและมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบบทบาทหน้าที่ตาม Platform แต่ละประเภทที่เหมาะสมกับหน้าที่ของเทคโนโลยีแต่ละประเภท อย่างไรก็ตาม ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ (2563: 63) ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

3. ด้านการจัดการ (Manage) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ โดยใช้คอมพิวเตอร์ และ/หรือ platform อื่นๆ ที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา มีกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย

ด้านการจัดการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้จัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนและมีศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือห้องสมุดเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการค้นหาข้อมูล ทั้งนี้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2564, น. 51) คือ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี มีพันธกิจเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่องค์กรที่มีคุณภาพ มีเป้าประสงค์หลัก (Goals) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย (Big Data) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) สร้างค่านิยมองค์กร พัฒนานวัตกรรมสู่องค์กรคุณภาพ อีกทั้งมีจุดเน้นด้านเทคโนโลยี คือ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมตามความพร้อมของบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน รวมทั้งนำผลการประเมิน ปรับปรุงการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งส่งผลต่อความก้าวหน้าของวิชาชีพครู

4. ด้านการบูรณาการ (Integrate) ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบูรณาการในด้านการบริหารงานของสถานศึกษาตามนโยบายจากต้นสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ต้นสังกัดมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การบูรณาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในขอบเขตการบริหารสถานศึกษาครอบคลุมทุกมิติทั้ง 4 ด้าน อย่างเป็นระบบ ตามบริบทของสถานศึกษา มีการติดตาม แก้ไขข้อบกพร่องที่มีการบูรณาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในขอบเขตการบริหารตามความต้องการของสถานศึกษา นำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางการบูรณาการจัดระบบงานระหว่างผู้บริหาร และครูในการใช้เว็บไซต์สารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ข้อมูล DMC School Mis เป็นต้น จากการวิเคราะห์แนวทางดังกล่าวคล้ายคลึงกับการศึกษาของ กฤตภัทร อรุณดี (2561: 1285) ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ย พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านการเป็นศูนย์กลางการเข้าถึง ICT และ Digital และอันดับที่ 3 คือ ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ แนวทางแก้ปัญหาคือจัดให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ กับคณะทำงานโรงเรียนพระราชรัฐในบริเวณใกล้เคียง ประสานงานด้านการดำเนินงานและหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกับต้นสังกัด หรือ ภาคเอกชน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และเสริมทักษะด้านการใช้สื่อ ICT แก่ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนพระราชรัฐ และควรจัดทำโฮมเพจ (Home Page) หรือใช้สื่อ ออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) หรือ ไลน์ (Line) ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการประเมิน (Evaluate) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านการใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล มีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการนิเทศ ติดตาม มีการควบคุม กำกับติดตาม ดูแลการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และทักษะในการตรวจสอบข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยการประสานงานระหว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษา

มีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในด้านการประเมินระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูใช้สถิติในการประมวลผลข้อมูล มีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการนิเทศ ติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างชัดเจนโดยมีระบบฐานข้อมูลออนไลน์รองรับโดยการประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษา ตรวจสอบ ประเมินผลการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการนิเทศ ติดตามเพื่อให้เกิดนวัตกรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยการเชื่อมโยงระบบการพัฒนาและการประเมินวิทยฐานะควบคู่ไปด้วย และนำผลประเมินมาปรับปรุงการมีส่วนร่วมการประเมินผล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยการเชื่อมโยงระบบการพัฒนาและการประเมินวิทยฐานะควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ (2558: 158) ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการสร้างสังคมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6. ด้านการสร้างสรรค (Create) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีคุณภาพและทันสมัย รวมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือไปยังเครือข่ายเอกชน บริษัทต่างๆ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรม/โครงการ รองรับจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีคุณภาพและทันสมัย ลักษณะแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ อาสา แก้วดีบ (2560, น. 61) พบว่า สภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนวัดห้วยน้ำเย็น ผู้บริหารและคณะครูผู้สอนมีการกำหนดโครงสร้าง แผนผังการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตามการจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสื่อการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือไปยังเครือข่ายเอกชน บริษัทต่างๆ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือในการเรียนการสอนเบื้องต้นโดยสามารถกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการดำเนินการด้านต่างๆ ดังการศึกษาของกฤตภัทร อรุณดี (2561, น. 1285) พบว่า

ปัญหาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7. ด้านการสื่อสาร (Communicate) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยสร้างเครือข่าย การติดต่อบริษัทต่าง ๆ มีการจัดทำกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตรวจสอบ ติดตามการจัดทำกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสื่อสารสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤตภัทร อรุณดี (2561: 1285) ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า จัดให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ กับคณะทำงานโรงเรียนพระราชรัฐในบริเวณใกล้เคียง ประสานงานด้านการดำเนินงานและหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกับต้นสังกัด หรือ ภาคเอกชน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และเสริมทักษะด้านการใช้สื่อ ICT แก่ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนพระราชรัฐ และควรจัดทำโฮมเพจ (Home Page) หรือใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) หรือ ไลน์ (Line) ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาแนวทางทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 ควรมีการกำหนดแผนการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างชัดเจนโดยอาศัยผลการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแนวทางการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการต่อไป

1.3 ผู้บริหารควรนำผลการศึกษาค้นคว้านี้เป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และควรมีผลการติดตาม ประเมินผลการ

พัฒนาการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านการบริหารที่มีอิทธิพลในทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงาน ด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2.2 ควรทำการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการพัฒนาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปปรับปรุงหรือสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

- นวรรตน์ ไชยมณี. (2560). วิถีครองคน: พรหมวิหาร 4 สำหรับผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1), 105-113.
- สานิตย์ กายาผาด. (2542). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: เจริญเทพ เอ็ดดูเคชั่น.
- ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ. (2558). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *Journal of Education Khon Kaen University*, 38(2):158-166.
- ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ. (2563). แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 9(2): 52-63.
- สตรีรัตน์ ตั้งมีลาภ. (2558). *การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- เอกอุดม จำยอ้น. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช.

- อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง. (2551). การศึกษาสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน
ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคกลาง.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- จันทน์ เจริญศรี. (2563). ข้อมูลพฤติกรรมชีวิตวิถีใหม่. สืบค้นจาก [https://thailand-property-
news.knightfrank.co.th/2020/05/07/7-new-normal-](https://thailand-property-news.knightfrank.co.th/2020/05/07/7-new-normal-)
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2564). วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดเน้นสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. เชียงใหม่ เขต 3 : สำนักงาน.
- อาสา แก้วดีบ. (2560). แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารของโรงเรียนวัดห้วยน้ำเย็น ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่.
Graduate School Journal, 10(3): 61-76.
- กฤตภัทร อรุณดี. (2561). แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เชียงใหม่.
- อนุกุล ศรีสมบัติ. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. สัมภาษณ์.
15 มิถุนายน 2564.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

ผู้เขียนบทความ

ชื่อ - นามสกุล นายสมประสงค์ วงศ์ทันใจ

วัน เดือน ปีเกิด 18 ธันวาคม 2528

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 426 หมู่ 4 บ้านสันป่าแดง ตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต
	วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2552	ครู โรงเรียนบ้านห้วยเฮี้ยน
	อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่